

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 229/2020-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Szöllóssym, Mlynská 28, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava IV č. k. 18 C 51/2014-310 zo 17. februára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Szöllössym, Mlynská 28, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) č. k. 18 C 51/2014-310 zo 17. februára 2020 (ďalej len „namietané uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania, a to v postavení navrhovateľa, vo veci uplatňovaného nároku na náhradu ujmy na zdraví za sťaženie spoločenského uplatnenia. Z dôvodu späťvzatia návrhu zo strany sťažovateľa okresný súd uznesením z 13. februára 2019 konanie zastavil. Keďže sťažovateľ späťvzatie návrhu odôvodnil tým, že sa ním uplatňovaný nárok ukázal v priebehu konania po vykonaní znaleckého dokazovania ako nedôvodný, okresný súd v uznesení o zastavení konania zaviazal sťažovateľa k náhrade trov konania odporcu, dôvodiac, že sťažovateľ zastavenie konania procesne zaviniť. Po nadobudnutí právoplatnosti uvedeného rozhodnutia okresný súd uznesením č. k. 18 C 51/2014-288 z 18. novembra 2019 uložil sťažovateľovi povinnosť uhradiť odporcovi náhradu trov konania vo výške 4 510,36 €. O sťažnosti sťažovateľa, ktorú proti predmetnému rozhodnutiu podal, rozhodol okresný súd namietaným uznesením, ktorým sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ argumentuje, že v okolnostiach jeho veci boli splnené podmienky pre aplikáciu ustanovenia § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), teda dôvody hodné osobitného zreteľa, a teda náhrada trov konania nemala byť podľa názoru sťažovateľa odporcovi priznaná.

4. Prezentované stanovisko o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa opiera sťažovateľ o argumentáciu, v ktorej namieta, že pokiaľ bol v dotknutom konaní vypracovaný znalecký posudok, ktorý nárok sťažovateľa vyplývajúci z lekárskeho posudku nepotvrdil, v dôsledku čoho vzal sťažovateľ svoj návrh späť, nemožno túto skutočnosť hodnotiť pri rozhodovaní o náhrade trov konania na ťarchu sťažovateľa. Sťažovateľ dôvodí, že pri uplatňovaní nároku postupoval v súlade s relevantnou právnou úpravou, podľa ktorej sa nárok na náhradu ujmy na zdraví za sťaženie spoločenského uplatnenia preukazuje práve lekárskeho posudkom, nie znaleckým posudkom, pričom sťažovateľ z objektívnych dôvodov, keďže ako laik nedisponuje odbornými vedomosťami, nemohol správnosť vydaného lekárskeho posudku zhodnotiť. Ďalej tiež na tomto mieste uvádza, že v konaní poukázal aj na svoju nepriaznivú sociálnu situáciu, a to že je invalidnou osobou nespôsobilou vykonávať riadnu zárobkovú činnosť. Napokon namieta, že odporca je etablovanou obchodnou spoločnosťou pôsobiacou na poistnom trhu a prostriedky na vedenie súdnych konaní pri sporných nárokoch z poistenia nečerpá z prostriedkov vlastného imania, ale z prostriedkov zhromaždených z výberu poistného hradeného okrem iného aj na účel krytia týchto nákladov.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti ďalej predkladá tvrdenie o nesprávnej aplikácii ustanovenia § 251 CSP, podľa ktorého trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Sťažovateľ v tejto súvislosti spochybňuje postup okresného súdu, ktorý odporcovi priznal právo na náhradu trov konania pozostávajúcich z nákladov právneho zastúpenia odporcu advokátom. Sťažovateľ je totiž toho názoru, že tieto náklady nie je možné považovať za odôvodnené a účelne vynaložené, a to s prihliadnutím na pomery odporcu, ktorý disponuje dostatočným a právne kvalifikovaným aparátom tvoreným

vlastnými zamestnancami, ktorí sú plne spôsobilí zastupovať odporcu v daných súdnych konaniach.

6. Podľa názoru sťažovateľa výklad aplikovanej právnej úpravy a právne posúdenie veci, ktoré v jeho veci konajúce súdy zvolili, predstavuje v konečnom dôsledku stav, v ktorom došlo k porušeniu základných ústavných princípov a súčasne aj namietaných práv sťažovateľa.

7. Na základe uvedeného sťažovateľ žiada aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným uznesením okresného súdu, označené rozhodnutie okresného súdu zrušil a vrátil mu vec sťažovateľa na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal mu tiež náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Východiskové ústavnoprávne normy

8. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom a jeho závery

12. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným uznesením okresného súdu, ktorý podľa mienky sťažovateľa v jeho prípade interpretoval aplikované ustanovenia Civilného sporového poriadku upravujúce rozhodovanie o priznaní náhrady trov konania sporovým stranám a právne posúdil zistený stav veci spôsobom porušujúcim jeho označené práva.

13. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

14. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy,

podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

15. V zmysle záverov predchádzajúceho bodu odôvodnenia tohto uznesenia sa ústavný súd pri posúdení namietaného uznesenia okresného súdu sústredil a zameral na posúdenie otázky, či sa okresný súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa, ktorú uplatňoval v podanej sťažnosti, vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či má súdom zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem ústavnoprávne akceptovateľný charakter.

16. Opierajúc sa o východiská prezentované v bodoch 14 a 15 odôvodnenia tohto uznesenia, ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom sa oboznámil s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia okresného súdu, ktoré bolo podkladom pre právny záver o vecnej správnosti uznesenia okresného súdu, vydaného vyšším súdnym úradníkom, ktorým bolo rozhodnuté o konkrétnej výške náhrady trov konania v prospech odporcu. Ústavný súd dotknuté odôvodnenie namietaného uznesenia posudzoval v kontexte relevantnej právnej úpravy, ktorá bola v právnej veci sťažovateľa aplikovaná, vrátane zohľadnenia obsahu námietok, ktoré sťažovateľ v podanej sťažnosti formuloval.

17. Podľa ustanovenia § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

Podľa ustanovenia § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Podľa ustanovenia § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa ustanovenia § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

18. Z obsahu odôvodnenia namietaného uznesenia okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ v uplatnenej sťažnosti namietal nesprávnosť rozhodnutia okresného súdu, ktorý odporcovi priznal právo na náhradu trov konania pozostávajúcich z nákladov právneho zastúpenia odporcu advokátom. Sťažovateľ formuloval argumentáciu, ktorú predložil aj v ústavnej sťažnosti, a to, že tieto náklady nie je možné považovať za odôvodnené a účelne vynaložené vzhľadom na pomery odporcu, ktorý disponuje dostatočným a právne kvalifikovaným aparátom tvoreným vlastnými zamestnancami, ktorí sú plne spôsobilí zastupovať odporcu v daných súdnych konaniach. Navyše, sťažovateľ spochybňoval aj priznanie časti náhrady trov konania spočívajúcej v náhrade za stratu času, kde namietal, že príslušná náhrada patrí advokátovi len v prípade úkonov právnej služby vykonávaných mimo miesta, ktoré je sídlom advokáta, pričom v posudzovanom prípade boli úkony vykonávané v meste Bratislava, ktoré je zároveň sídlom dotknutého advokáta.

19. Okresný súd v odôvodnení namietaného uznesenia reagoval na sťažnostné námietky sťažovateľa a uviedol, že skutočnosť zamestnávania osôb s právnickým vzdelaním nespôsobuje u odporcu neprípustnosť či neodôvodnenosť zastúpenia prostredníctvom advokáta. Okresný súd poukázal na stanovisko odporcu, s ktorým sa stotožnil a v ktorom odporca potrebu takéhoto zastúpenia zdôvodnil tým, že nedisponuje dostatočne širokým aparátom právne kvalifikovaných zamestnancov, ktorým by dokázal pokryť

každé vedené súdne konanie, a z tohto dôvodu, predovšetkým v zložitejších prípadoch využíva aj zastúpenie prostredníctvom advokáta. Na zdôraznenie správnosti svojho stanoviska okresný súd odkázal aj na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [(ďalej len „najvyšší súd“), uznesenie sp. zn. 4 MCdo 16/2014 z 29. septembra 2015], podľa ktorého prijatie záveru, podľa ktorého strana sporu, ktorá zamestnáva osoby s právnickým vzdelaním, nemá nárok na náhradu trov konania, by viedlo k diskriminácii a nerovnému postaveniu strán v konaní. V čiastkovej otázke priznania náhrady za stratu čas poukázal okresný súd na špecifikovanú vyhlášku, v zmysle ktorej sa za iné miesto považuje v prípade mesta Bratislava aj odlišná mestská časť. Vzhľadom na skutočnosť, že sídla dotknutého advokáta a konajúceho súdu sa nachádzajú v rôznych mestských častiach, považoval okresný súd priznanie náhrady za stratu času za súladné s právnou úpravou.

20. Ústavný súd nespochybňuje, že za určitých okolností možno k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť aj v súvislosti s námietkami sťažovateľov smerujúcimi proti časti rozhodnutia všeobecného súdu o náhrade trov súdneho konania. Vo všeobecnosti však platí, že rozhodnutie o náhrade trov konania nedosahuje spravidla samo osebe intenzitu predstavujúcu možnosť vyslovenia porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek sa môže účastníka konania citel'ne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napadaného výroku o trovách konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

21. V prvom rade ústavný súd poukazuje na to, že potenciálne skúmanie otázky splnenia podmienok pre prípadné uplatnenie ustanovenia § 257 CSP (nepriznanie náhrady trov konania z dôvodov hodných osobitného zreteľa) prichádzalo do úvahy v prvotnej etape konania, keďže v zmysle ustanovenia § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Riešenie otázky priznania

či nepriznania náhrady trov konania v prospech odporcu tak bolo súčasťou prvotného rozhodnutia (ktorým sa konanie končilo) – v prípade sťažovateľa išlo o uznesenie o zastavení konania. Argumentácia sťažovateľa o ústavne nesúladnej aplikácii označených ustanovení Civilného sporového poriadku upravujúcich prvotné rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania, ktorú sťažovateľ smeruje voči namietanému uzneseniu okresného súdu, ktoré sa touto otázkou nemohlo zaoberať a ani nezaoberalo, sa tak ústavnému súdu javí pre nedostatok príčinnej súvislosti ako na prvý pohľad neopodstatnená.

22. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľa prezentovanú tak v uplatnenej sťažnosti, ako aj v ústavnej sťažnosti adresovanej ústavnému súdu, v rámci ktorej predkladá sťažovateľ tvrdenie o nesprávnej, resp. ústavne nesúladnej aplikácii ustanovenia § 251 CSP (podľa ktorého trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva), ústavný súd konštatuje, že na rozdiel od predchádzajúceho prípadu (pozri predchádzajúci bod tohto uznesenia) takto nastolená otázka bola naozaj predmetom rozhodovania týkajúceho sa namietaného uznesenia okresného súdu. Inými slovami, posúdenie odôvodnenosti a účelnosti vynaložených trov je súčasťou rozhodovania o konkrétnej výške náhrady trov konania, ktorá bola strane priznaná prvotným rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Okresný súd sa s argumentáciou sťažovateľa, ktorý náklady právneho zastúpenia odporcu advokátom hodnotil ako neúčelné a neodôvodnené, nestotožnil, pričom svoje stanovisko primerane a zároveň logicky zdôvodnil a podporil aj poukazom na judikatúru najvyššieho súdu. Ústavný súd argumentáciu namietaného uznesenia, ktorá akcentuje ústavou zaručené právo účastníka konania na právnu pomoc a ktorá má navyše oporu v judikatúre najvyššieho súdu, nemôže považovať za nesúladnú s limitmi sťažovateľom označených práv. Ústavný súd je tak toho názoru, že okresný súd rozhodol o otázke účelnosti vynaložených trov konania v intenciách zákona, spôsobom ktorý nesignalizuje žiaden závažný procesný exces a ani zásah do namietaných práv sťažovateľa.

23. Vzhľadom na čiastkové závery uvedené v bodoch 21 a 22 odôvodnenia tohto uznesenia hodnotí ústavný súd námietky sťažovateľa o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným uznesením okresného súdu ako zjavne neopodstatnené, čo je dôvodom pre odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

24. S ohľadom na všetky uvedené závery bolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľa potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu